

U V O D

Tema ovog rada je *poređenje privatizacija u RS i BiH*. Privatizacija je jedan od najvažnijih ali i najkompleksnijih tranzicijskih procesa sa reperkusijama na brojne druge tranzicijske procese. U osnovi, to je ekonomsko – politički proces koji, osim privatizacijske ponude podrazumijeva odgovarajući ambijent za investiranje – brojne ekonomske i političke preduoslove koji utiču na interes investitora posebno ciljanih i strateških.

U radu se iznose različiti pristupi privatizaciji i analiziraju njihove dobre i loše strane.

Problem i predmet istraživanja

Problem istraživanja u našem radu je: Da li je uspješno provedena privatizacija preduzeća u RS i BiH?

Predmet diplomskog rada je sagledavanje značaja i nedostataka privatizacije u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini kroz njihovo upoređivanje.

Sa početkom privatizacije u RS i BiH pojmovi privatizacija, tranzicija, transparentnost, vaučeri, akcije, berze, su počele da budu nezaobilazna tema u medijima. Na žalost, uz te pojmove su obično dolazili i termini štrajk, stečaj, otpuštanje, a često i pljačka.

Ranjivost procesa privatizacije na korupciju i druge oblike zloupotreba u kritičnoj mjeri je determinisana izabranim metodom i modalitetima privatizacije, opštim političkim i upravnim okruženjem u zemlji, karakterom i kvalitetom osnovne ekonomske strukture (da li ekonomija funkcioniše na bazi konkurencije, kontrolisana je i regulisana od strane države, ili čak „zarobljena“ od strane oligarhijskih elemenata), kvalitetom zakona i institucija, pravilima i regulativom koja se odnosi na privatizacioni program i njegovu kontrolu i kao najvažnije, nivoom transparentnosti privatizacionih pravila i svih koraka privatizacionog procesa.

Osnovni cilj istraživanja

Cilj istraživanja je da se izvrši uporedna analiza privatizacije u RS i BiH i opišu njene karakteristike.

Cilj istraživanja ćemo postići: analizom privatizovanih preduzeća i sagledavanjem njihovog stanja prije izvršene privatizacije, sagledavanjem efikasnosti države kada je u pitanju praćenje preuzetih obaveza novih vlasnika prema radnicima i državi. Kao primjere iz prakse uzeli smo privatizaciju Telekomu RS, Rafinerije nafte Brod i sl.

Osnovna i pomoćne hipoteze

Hipoteza ima svoj značaj i svoju funkciju u svakom konkretnom pitanju istraživanja. Ona treba da usmjeri naše istraživanje. Imajući u vidu značaj hipoteze, probleme njenog definisanja i njenu funkciju došli smo do formulisanja hipoteze za naše istraživanje koja bi mogla da glasi:

“Uporedna analiza privatizacija u RS i FBiH kao prvih koraka u tranzicionom procesu BiH nam olakšava dublje izučavanje ekonomskih, pravnih i političkih promjena na putu ka Evropskoj uniji. Samo filigransko izučavanje sličnosti i razlika, ali i grešaka i dobrih poteza u mreži odnosa i procesa, usložnjava vrhunski čin poređenja, kojim dodatno razdvajamo bitno od nebitnog u tranziciji”.

Pomoćne hipoteze

H1: Ljudi su primjenjujući zakone ekonomije dolazili do društvene organizacije proizvodnje koja raspodjeljuje proizvodna dobra podstičući pojedinca da stalno povećava proizvodnju. Uspješnost motivacije u lancu od proizvodnje do raspodjele i obratno, temeljno određuje i uticaj ekonomije na politički sistem. Baza tih odnosa su čovjekove veze ekonomskog i političkog djelovanja. A brži preobražaj društvene svojine u privatnu svojinu uvećava šansu bolje organizacije države i društva u tranzicionom procesu.

H2: Poslovna ekonomija i posebno kreativno-stvaralačka aktivnost marketinga kao načina poslovnog razmišljanja i djelovanja u moderno doba usmjerena je na ne samo puko preživljavanje nego i brže uvećavanje profita, a to otvara sve nove i nove kanale uticaja ekonomije na političke sisteme. Od ovog uticaja nisu imuni ni prilično heterogeni konceptualni sistemi centralizovanog načina upravljanja u RS i decentralizovanog ekonomskog sistema upravljanja resursima i privredom u FBiH

Metode istraživanja

Izbor naučnih metoda rada je usklađen sa predmetom istraživanja. U radu su korištene sljedeće naučne metode: deduktivna i induktivna, istorijska, komparativna, analiza i sinteza.

Deduktivna metoda je ona koja se često koristi u istraživanjima putem kojih se zaključuje na osnovu rasčlanjivanja cjeline na više elemenata.

U primjeni *induktivne* metode polazili smo od niza konkretnih – pojedinačnih činjenica i tako dolazili do odgovarajućeg zaključka.

Istorijska metoda u ovom radu je korištena s obzirom da su proučeni i opisani neki istorijski podaci prilikom sagledavanja stanja u preduzećima koja su danas privatizovana.

Komparativna metoda je potrebna prilikom izrade ovog rada, jer bez upoređivanja stanja i modela privatizacije u Republici Srpskoj i BiH ne bi došli do adekvatnih rezultata.

Sve navedene metode prilikom izrade diplomskog rada su kombinovano korištene.

Opis sadržaja pojedinih dijelova rada

Rad se sastoji iz pet cjelina.

Nastanak i glavna obilježja tranzicije i privatizacije opisani su u prvom dijelu rada. Takođe, u ovom dijelu rada objašnjene su metode, ciljevi i pravne osnove privatizacije.

U drugom dijelu rada urađena je analiza i poređenje privatizacije u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. Na kraju ovog dijela rada navedeni su negativni aspekti privatizacije u RS i BiH.

Treći dio rada baziran je na preporukama za unapređenje stanja u privatizaciji.

Zaključna razmatranja je suma našeg rada i predstavljena je u četvrtom dijelu.

U petom dijelu rada dat je spisak konsultovane literature prilikom izrade diplomskog rada.

Osnovni izvori informacija

Za izradu rada korišteni su brojni izvori u skladu sa temom i oblasti rada. Osnovni izvori koje smo konsultovali za naše istraživanje su naučna i stručna literatura kao i normativni akti kao što su zakoni, odluke, programi, zaključci i sl.